

חלון פרק שביעי עירובין

ע"ה

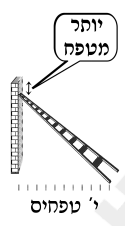
עין משפט נר מצוה

י"א ב ג ח ט י י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט כ
כ"א כ"ב כ"ג כ"ד כ"ה כ"ו כ"ז כ"ח כ"ט ל
ל"א ל"ב ל"ג ל"ד ל"ה ל"ו ל"ז ל"ח ל"ט מ
מ"א מ"ב מ"ג מ"ד מ"ה מ"ו מ"ז מ"ח מ"ט נ
נ"א נ"ב נ"ג נ"ד נ"ה נ"ו נ"ז נ"ח נ"ט ס
ס"א ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז ס"ח ס"ט ע
ע"א ע"ב ע"ג ע"ד ע"ה ע"ו ע"ז ע"ח ע"ט פ
פ"א פ"ב פ"ג פ"ד פ"ה פ"ו פ"ז פ"ח פ"ט צ
צ"א צ"ב צ"ג צ"ד צ"ה צ"ו צ"ז צ"ח צ"ט ק
ק"א ק"ב ק"ג ק"ד ק"ה ק"ו ק"ז ק"ח ק"ט ר
ר"א ר"ב ר"ג ר"ד ר"ה ר"ו ר"ז ר"ח ר"ט ש
ש"א ש"ב ש"ג ש"ד ש"ה ש"ו ש"ז ש"ח ש"ט ת
ת"א ת"ב ת"ג ת"ד ת"ה ת"ו ת"ז ת"ח ת"ט י
י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט י"א

רבינו חננאל

ליה בבור, כמו החוליה
השבור רחב מלמטה
והחוליה צרה, אלא מאי
אית לך למימר דמנח
מידי כגון מחצלת ומשוה
הבור צד כמו החוליה
ומשתמש, הכא נמי
במבדוק שהוא מלא
יתירות מנח מידי עליהו
ומשתמש, כיון שאמר כי
הסולמות
המסורין לשתי החצירות
לערב אחד, הוצרך
לשבור לומר כמה יחא
גובהו של סולם שהוא
ממטע בכותל, ואמר
כותל שגובהו י' טפחים
צריך סולם י"ד טפחים
גובהו, פי' כיון דקיימא
לך כי עתה האלקטון על
המבדוק שני חומשין
בגרסי' כל אמא
בירובא אמאא ותר
חומשי באלכסנטא,
הסולם לפולם שאינו
נשמך על הכותל לעלות
בו אלא באלכסנט, אבל
זקוק אין דרך לעלות.
ולפיכך אמר כותל י' צריך
להיות סולם כדי גובהו
של כותל, וישפיעהו כלפי
חוץ באלכסנט, ולפיכך
צריך כדי גובה כל הסולם
ויתרון באלכסנט, וכיון
שהכותל י' טפחים וכל
טפח צריך יתרון למידת
השפיעהו שני חומשין,
נמצא (ה)שפיעהו הסולם י'
טפחים ושני חומשין לכל
טפח, הרי י' טפחים
ועשרין חומשין, עשרין
חומשין הרי י' טפחים,
נמצא גובה הסולם י"ד
טפחים, ר"ל יוסף אמר
י"ג טפחים ומשוה
ד"ל, שאין דרך להשפיעו
זה כלול, ופחות מטפח
לא חשיב, אבי אמר אפי'
אין בסולם אלא י"א
ומשוה ומעמידו בראשו
של כותל בפחות מג' וכל
פחות מג' כלבור דמי,
וכאילו בראש הכותל הוא
סמך, הילכך ב"א
ומשוה ד"ל, ר' הונא
בבבא דרבא אמר
אפי' ד' ומשוה, קסבר
אפי' סולם זקוק ממטע
וכל פחות מג' כלבור דמי
הילכך ב"ו טפחים ומשוה
סגיא, אמר ר' סולם זקוק
סגבר ולא ידענא אפי'
טעמא, כלבור והלא אין
דרך בני אדם לעלות כך,
ו"ל שמואל מידי דהוה
אייטבא שון זקופות
אייטבא שון זקופות
וסולמות שבבבא אין
צריך לקבען, אלא כיון
שנתנו על גבי הכותל
ממעטין שכבדן קובע
הואיל ואין ניטלין בשבת
מפני הכובד שלהן, כבא
מיינה ר' יוסף מועט.

א"ר מאי אית לך למימר דמנח ע"ה מידי ומשתמש. א"ר
לא אינטרין לטעמא דמנח מידי דאם הבור רחב ד' ואינו
עמוק עשרה אלא ע"י צירוף חוליה רה"י גמורה היא ומשתמש
שפיר כיון שכותלי הבור מצפנים גבוהים עשרה וטעמא דמנח עליהן
מידי מה י' להועיל שם כיון דלפין חוליה
גבוה י' מבדוק לרה"י ולא קאי האי
טעמא אלא היכא דלפין הבור רחב ד'
מצפנים אלא ע"י צירוף חוליה והחוליה
גבוה עשרה מבדוק לרה"י דלע"ג
דמוכו לאו רה"י הוא על גבי רה"י
משום דאי צני מנח עליה מידי
ומשתמש ואע"ג דרבי יוחנן לא הוסיף
אלא צירוף עשרה מכל מקום ד"ק
ממילתיה והא לא משתמש ליה משום
ד' יוחנן דאמתי' דפ' הורק (שם דף
נ"ט) קאי דפריש צקונטרס דשמעין
מינה נמי צירוף ארבעה דהא קמני
ורחנן ד' ותימה דאמתי' דלקמן
פ' במדב' (דף נ"ט) ד"ק נמי רבי
יוחנן הכי גבי צור דרה"י וחוליהו
גבוה עשרה טפחים וקאמר ר' יוחנן
בגמ' אפילו תימא צקונטרס והא קמ"ל
דצור וחוליהו מצטרפין לעשרה והשם
תרימא למה לי וכו' דההיא דשם
אנטרין לענין צירוף ארבעה דלא
קמני לקמן ואי לאו ההיא דלקמן
מההיא דשם למוד לא היה ד"ק
דהוה אמתי' דלגב סלע נקט חוליה
הצור דכזל דוכתא רגיל להזכיר חוליה
בד"ק סלע: **צ"ר** סולם ארבעה
עשר להצירוף, פי' צקונטרס שצ"ר
למשוך רגלי הסולם ארבעה מן הכותל
ולא דק דמי משך ליה י' טפחים נמי
מן הכותל שהוא שיעור גובה הכותל
יגיע ראש הסולם לראש הכותל
דארבעה עשר הוא שיעור אלכסנט של
י' על י' דכל אמתא צריבעא אמתא
ותרי חומשי באלכסנט וכן פי' ר"ח:
ר' יוסף אמר י"ג ומשוה אביי
אמר אפי"ו י"א ומשוה, וא"ת
אם תרחיק רגלי הסולם מן הכותל
עשרה טפחים וראש
הסולם תסמוך לכותל
על כרחק יהיה ראש
הכותל גבוה מן הסולם
יותר מטפח לר' יוסף
ויותר משלשה טפחים
היה הסולם אלא י'
טפחים

וזו היוצא מן הכותל ד' על ד'. טפחים: והיה עליו סולם כל שהוא.
אפילו אין ברחבו ד' והעמידו צקרקע וסמן ראשו צוזו הוי כמד
מיטוטא והרי צעלין ארבעה וכגון שאין חוקי הסולם מרוחקין שלשה:
ולא אמרן אלא דהוציא עליה. סמן
אפניה צדיה. אלא וראשו נסמן
לכותל: ארוחי ארוחי. לזין ולא
הוי האי סולם מתחמיו דרגא לזין
ואין כאן מיעוט שהוא מובדל מן
הקרקע הרצה: צריך וזו אחד
לפניהו. צולם כל שהוא והזין יואל
באמצעות שאינו גבוה עשרה לא
ממנו ולמטה ולא ממנו ולמעלה:
צריך שני וזין. אחד קודם עשרה
תחתונים ואחד למעלה הימנו צמון
עשרה עליונים דאי הוה גבוה עשרה
לא הוה סג' ליה צולם כל שהוא מידי
דהוה אכותל: זה שלא כנגד זה.
שיכול לקצוע סולם שני מזה לזה:
עמוד גבוה עשרה צה"ר ורחב ד'
רה"י הוא והנוטל ממנו והנותן על
גביו חייב ואם נעץ בראשו יתד כל
שהוא מיעטו לרחבו מארבעה וצטלו
מתורת רה"י: יס' קביל"ה צלע"ו:
ונגמור. הימד שלשה אצל אס אינו
גבוה שלשה כגנה דעמוד חשיב ולא
ממעט: אפשר דפלי ציה מידי. וכיון
דחוי לתשמישתיה דעמוד מיינה חשיב
ולא ממעט: מלאו כולו ציפוד.
לדידך דאמרת (מד) חד תשמישתיה
הוא ולא ממעט יתדות טובא מאי מי
אמרינן כיון דלא משתמש בצידי רוחב
לאו רוחב הוא: צור וחוליה.
קרקע שניטלה מחפירת הבור והקיפו
צו פי הבור סביב: מצטרפ. להשלים
עשרה לעומק הבור לשוויה רה"י.
וה"ה נמי דחלל הבור ועודי היקף
החוליה מצטרפין להשלם ארבעה
לרוחבו לחייב הנוטל מעל גב החוליה
כלום ואם הנותן על גבה דמתן צהורק
(שם דף נ"ט) חוליה הצור והסלע שהן
גבוהין עשרה ורחבין ארבעה הנוטל
מהן והנותן על גבן חייב ומשהוא יליף
ר' יוחנן לטעמיה דאמר מאי אירא
דתי חוליה הצור והסלע ליתני הבור
והסלע אלא הא קא משמע לן דהצור
וחוליהו מצטרפין לעשרה ופי' היכי
דשמעין מיינה לגובה שמעין מיינה
נמי דמצטרפין לפותיא דהא קמני
ורחבין ארבעה. והאי דנקט הכא לר'
יוחנן ולא נקט מתני' משום דמתני'

לא תני צירוף צהדי: ואמאי. הוי גגה דחוליה רה"י הא לא חזו
ארבעה ידיה לתשמישתיה מפני החלל שהוא מהן: אלא מאי אים
לך למימר דמנח מידי. אמר ר' און על פיה ומשתמש: כהא
נמי מניח דף ארבעה או שוטח בגד על היתדות ומשתמש עליו
בנחת: סולם ארבעה עשר. שצריך למשוך רגלי הסולם ארבעה מן
הכותל לפי שאין סולם זקוק נוח לעלות: אפילו י"ג ומשוה. שכשתמשוך
רגליו מן הכותל ארבעה לא יהא ראשו נמוך מן הכותל טפח וכיון
דלא הוי טפח לית לן זה: אחד עשר ומשוה. שכשתרחיק רגליו ארבעה
יהא ראשו נמוך מן הכותל פחות משלשה וכלצוד דמי: שצעה ומשוה.
דס"ל כרב דאמר לקמן סולם זקוק ממעט ואי זקוק ליה מגיע לפחות
מנ' לראש הכותל: אמר ר' סולם זקוק ממעט גמלא. שמעת
מרצתי וטעמא לא ידענא דהא אין נוח לעלות: מידי דהוה
אליטנא על גבי אליטנא. שהן מכוונות ואמרן לעיל דממעטין:
קליים שצבא. פיסקי דקליים של צבא שהניחן סמוך לכותל למעטו
אין צריך לקצוע צקרקע ואע"ג דדבר הניטל הוא דמורת כלי עליהן
דראויין לנמשא אפ"ה כבדן קובען שאין צא אדם ונוטל וכן סולמות:
סולם. כל שהוא מכאן וסולם כל שהוא מכאן אלא ואין צניניה לא
כעין חוקין מזה לזה להשלימן לארבעה מהו: אין קף הרגל ענה. כקשים וקשים
קשין מכאן ומכאן. להשלים רוחב לארבעה מהו: אין קף הרגל ענה. כקשים וקשים
קשין מכאן ומכאן. להשלים רוחב לארבעה מהו: אין קף הרגל ענה. כקשים וקשים

(א) שבת דף ק"ט. (ב) לר' קרי הכי משום
חשיבות ועי' פריש' בחולין
לח. ד"ה לאנא וכו' ומ"ש
חוק' שם וכן עוד בפריש'
בנחת מ"ו: ד"ה מודה
ובמקום שם ד"ה אמר שמואל
ועי' רש"י שבת נ"ג. ד"ה
אבא וברכות מו. בריש"י ד"ה
אלו, (א) (דף ע"ו):

לעני רש"י
קביל"ה א"י קביל"ה א"י. יתד,
ו. יד.

מוסף רש"י

בור וחוליהו. סביבו
וסן הכל גבוה י'
מקרקעת הבור רה"י
(לקטן צ"ט). מצטרפין
לעשרה. לשויה הבור
רשות היחיד ואם הולא
מסוך אונן חוליה חייב
(שבת צ"ט).

רבינו חננאל

זו היוצא מן הכותל
והניח עליו סולם כל
שהוא. כלומר אפי'
בסולם ד', ממעט. ולא
אמרנא אלא דארוחיה
עליה דזין, אבל אשוריה
אשוריה לא ממעט,
דאמרנא אפחיו הוא דקא
מפחי ליה לזין. פי' אם
נתן הסולם בכותל עם
הזין, יש לומר הוי
הרחיב ואינו ממעט דהא
לא משתמש בסולם, אלא
על גבי הכותל, והוא
הסולם לעלות ביו הוא
נותן בעת שנתנו בצד
הזין עם הכותל. אמר רב
נחמן כותל י"ט טפחים
גובהו י"ז אחד ממעט
אחר. כלומר נותנו
למעלה בכותל בטי
טפחים וחצי
בנוכה של כותל ט'
טפחים וחצי ממועט
נשאר מן הכותל ט'
טפחים וחצי ממועט
כיון שאין י' טפחים אפי'
אמר. אבל אם גובהו של
כותל עשרים טפחים אינו
ממעט אלא שני וזין, וזו
אחד ב"י טפחים והסולם
ממעט, כאילו צקרקע הוא
עד אותו הוי וצריך וזו
אחר בעשרין. ויש
אחרים סולם נתון על כל
זין וזין. אמר רב חסדא
והוא שחציתו, אילו וזין
זה שלא כנגד זה
והסולמות עליהן. ואם
היו חוקין רחבין ד'
טפחים שיכול להשתמש
בהן אין צריך. אמר רב
הונא עמוד ברשות הרבים
גבוה י' ורחב ד', ונעץ בו
יתד כל שהו ממעט.
ונתקן מרשות היחיד
ונעשה ככרמלית. ולא
אמרן אלא בזמן שהיה
גבוה מן הקרקע י'
טפחים, אבי ורבא דאמר
מרשות היחיד אפי' גבה
י' טפחים לא מידי הוא,
כלומר אינו ממעט. ר' הונא
אמר אפי' שנייה
גבוה י' אפסר (דילין)
(דלתין) ביה מידי כגון
מחצלת וממעט. א"ל רב
אחא בריה דרבא לרב
אשי דאפי' שאין גבה
היתר ג' טפחים אינו
לאישתמושי ביה אפשר
(דילין) (דלתין) ביה מידי.
אם מלאו לזה עמוד כלול
יתדות להשתמש בו מהו.